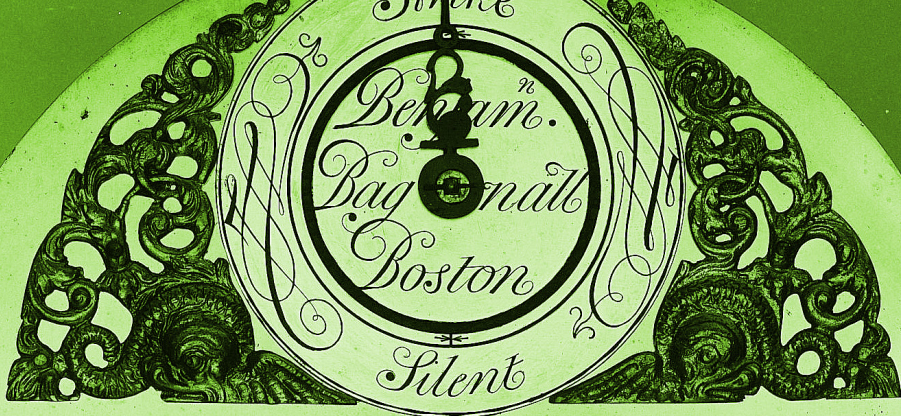

KILKUTTAJAT

Paul Harding
KILKUTTAJAT

SUOMENTANUT
Vesa Pynttäre

NTAMO
Helsinki
2 0 2 1

© PAUL HARDING
© VESA PYNTTÄRI (SUOMENNOS)
ISBN 978-952-215-773-7

ALKUTEOS & KÄÄNNÖSOIKEUDET
Tinkers. Bellevue Literary Press, New York 2009.
By arrangement with DeFiore and Company, New York and
Ia Atterholm Agency, Sweden.

ULKOASU & KANSI
Göran de Kopior

KANNEN KUVA
Benjamin Bagnallin Bostonissa 1725–1740 tekemä kello (221 x 52,4 cm),
The Metropolitan Museum of Art, New York, Yhdysvallat

VALMISTAJA
Books on Demand, Norderstedt, Saksa

NTAMO
Helsinki 2021
www.ntamo.net

Megille, Samuelille ja Benjaminille

1

George Washington Crosby joutui harhojen valtaan kahdeksan päivää ennen kuolemaansa. Olohuoneensa keskelle laitetusta sairaalan vuokrasängystä hän näki hyönteisten säntäilyä sisälle ja ulos laipion rappauksen kuvitelluista halkeamista. Taannoin lasitettaessa tiiviisti kiilatut ikkunaruudut löyhtyivät pokissaan. Seuraava tuulenpuuska irrottaisi ne kaikki ja pudottaisi ne hänen läheistensä niskaan heidän asettauduttuaan sohville ja kahdenistuttaville ja keittiötuoleille, jotka hänen vaimonsa oli kantanut paikalle suodakseen kaikille sijaa. Ikkunalasien vyöry häätäisi huoneesta Georgen kansasilaiset ja atlantalaiset lastenlapset, Floridasta saapuneen siskon, ja hän itse jäisi jumiin sänkyynsä tuolle puolen sirpalevallihaudan. Siitepöly ja varpuset, sade ja pelottomat oravat, joita hän oli puolet elämästään yrittänyt häätää lintulaudoilta, murtautuisivat sisään.

Hän oli rakentanut talon omin käsin, valanut perustukset, pystyttänyt rungon, asentanut putket, vetänyt sähköjohdot, rapannut seinät ja maalannut huoneet. Kerran kun hän oli työmaalla hitsaamassa lämminvesitankin viimeistä saumaa alapohjassa, salama iski ja paiskasi hänet vastapäiseen seinään. Hän nousi jaloilleen ja viimeisteli sauman. Hänen rappautensa halkeamat tulivat korjatuiksi, tukkeutuneet putkensa avatuiksi, hilseilevät vuorilaudoituksensa raavituiksi ja sudituiksi uudella maalikerroksella.

Tuokaa laastia, hän sanoi vyötettynä sänkyyn, joka vaikutti oudon laitospöydän persialaismattojen, siirtomaatyylisen huonekalujen ja lukemattomien antiikkikellojen keskellä. Tuokaa

laastia. Jessus, hakekaa vähän laastia, piuhaa ja pari koukkua. Ei maksa kuin puolenkymmentä taalaa.

Kyllä, pappa, he vastasivat.

Tuuli puhalsi hänen takaansa avoimesta ikkunasta ja vilvoitti hänen väsyneen päänsä. *Bocce*-kuulat napsahtelivat pihanurmella.

Keskipäivällä George jäi hetkeksi yksin, kun muut valmistivat lounasta keittiössä. Katon halkeamat ammottivat. Hänen sänkynsä lukitut pyörät painuivat maton alta ilmestyviin rakoihin tammi-lankkujen välissä. Hetkellä millä hyvänsä lattia pettäisi. Hänen kelvoton mahansa pomppisi kuin olisi ratsastettu hevosella Topsfieldin markkinoille. Hän rojahtaisi sänkyineen ja selkäranka rutisten kellariin, möyhentyneen työhuoneensa raunioille. George kuvitteli, miltä kaikki näyttäisi rymähdyksen jälkeen. Nyt kahden kerroksen korkuinen olohuone muistuttaisi räjäistä suppiloa säilytytyneine lattialautoineen ja vääntyneine kupariputkineen. Irti revityiltä suonilta näyttävät sähköjohdot sojottaisivat reunamilta kohti häntä, tämän äkillisen tuhon keskipistettä. Keittiöstä kuului puheensorina.

George käänsi päätään ja toivoi, että joku istuisi siinä aivan hänen lähellään, pitäisi lautasellista perunasalaattia ja paahdettuja häränlihakääryleitä sylissään ja inkiväärijuomamukia kädessään. Turmio kuitenkin jatkui. Hän luuli saavansa pyytämänsä apua, mutta hän kuuli vain tauottoman muminan, naisten äänet keittiössä ja miesten äänet pihalla. Hän makasi romukasan päällä ja katsahti ylös.

Samassa yläkerta romahti hänen päälleen mukanaan keskeneräiset mäntypuiset runkorakenteet, umpinaiset (lavuaariin ja vessanpönttöön tarkoitettut mutta asentamatta jääneet laippapäiset)

viemäriputket, vaateelineet vanhoine takkeineen ja laatikot, joihin olivat unohtuneet lautapelit, palapelit, rikkinäiset lelut ja pussikaupalla vanhoja perhekuvia – jotkin niin vanhoja, että ne oli vedostettu metallilevyille – kaikki tämä rysähti kellariin, niin ettei George ehtinyt edes kättään nostaa kasvojensa suojaksi.

Hän olikin lähes aave, melkein aineeton, joten puu ja metalli sekä kirkkaanväriset kartonki- ja paperipinkat (SIIRRY ETEENPÄIN KOLME RUUTUA EASY STREETILLE! Isoisoäti huiviin kietoutuneena ja jäykkänä kameran edessä otsa rypyssä hullunkurisessa hatussaan, joka kukkineen ja verkkoineen näyttää merimiehen hautakummulta), jotka olisivat murskanneet hänen luunsa, tippuivat vain päälle ja kaikkosivat kuin elokuvan rekvisiitta, hän tai ne pelkkää tosiasiallisen näköisyyttä.

Siinä hän retkotti valmistujaisvalokuvien, vanhojen villakangastakkien ja ruostuneiden työkalujen kasassa, jossa lehtileikkeet kertoivat hänen ylennyksestään paikallisen *high schoolin* teknisen piirtämisen johtavaksi opettajaksi, nimityksestään opinto-ohjaajaksi, eläkkeellelähdistään ja myöhemmistä vaiheistaan vanhojen kellojen kauppiaana ja kunnostajana. Läjään oli heitetty myös hänen korjaamiensa aikarautojen pilalle kuluneet messinkikoneistot. Nyt hän katsoi ylöspäin aina kattopalkkeihin ja näiden välisiin eristeisiin, jotka oli päällystetty foliolla. Joku lapsenlapsista (kuka?) oli niitannut villat paikoilleen vuosia sitten ja osa niistä oli höllentynyt ja roikkui löysänä kuin vaaleanpunaiset hahtuvaiset kielet.

Katto luhistui ja sysäsi liikkeelle puun, naulojen, tervapaperin, pikkukivien ja eristeiden uuden vyöryn. Taivas pääsi esiin täynnä laakeahuippuisia pilviä, jotka muistuttivat sinessä risteilevää alasinlaivuetta. George sai tuta raa’asti ja vetisesti, miltä tuntuu olla

sairaana ulkosalla. Pilvet seisahtuivat, viivähtivät hetken paikoillaan ja syöksyivät kohti hänen päätään.

Itse taivaan syvä sini valui korkeuksista alas muhjuksi menneeseen betonisokkeliin. Sitten putosivat tähdet kilisten hänen korvissaan kuin taivasten valtakunta olisi pudistellut irti koristeensa. Viimein saapui itse pimeä hävitys, joka kietoi varjoonsa rydön kaikkineen ja peitti Georgen sekopäisen tärviön.

Lähes seitsemänkymmentä vuotta ennen Georgen kuolemaa hänen isänsä Howard Aaron Crosby ajoi työkseen kärryä. Vaunu oli kahden akselin ja puupuolaisten renkaiden päälle nostettu kokopuinen lipasto. Kärryssä oli kymmenittäin laatikoita vetiminään messinkirenkaat, jotka sai kiskaistua ulos kolostaan koukistetulla etusormella, ja sisällään pensseleitä, puuöljyä, hammasjauhetta, nailon-sukkia, partavaahতোsaippuaa ja partaveitsiä. Kengänkiillotusaineelle ja jalkinenauhoille, harjanvarsille ja mopeille olivat omat paikkansa, ja salalaatikossa hän säilytti neljää ginipulloa. Yleensä hänen reittinsä kulki syrjäisiä hiekkateitä. Ne veivät työmaille syvälle metsään, jossa tukkikämpä jökötti sahanpurun ja kantojen keskellä. Vinossa ovi-aukossa saattoi seisoa nainen kädessään viritetty oravapyssy, päällään vaatimaton mekko ja hiukset niin tiukasti taakse kammatuina, että hän näytti hymyilevän (vaikkei hymyillyt). Se oletkin sinä, Howard. Taidan minä tarvita yhtä peltiämpäreistäsi. Kesäisin hän saattoi nuuhkaista kanervaa ja laulaa *someone's rocking my dreamboat* ja katsoa meksikolaisia monarkkiperhosia (voiliekkejä, lepattavia liekkejä; hän kuvitteli olevansa jonkin sortin runoilija). Kevät ja syksy olivat hänelle tuottoisinta aikaa. Syksy siksi, että taka-

Hän puhui sinisestä lumesta ja
omenatynnyreistä ja jäisestä puusta,
joka oli niin haurasta, että se soi,
kun se halkaistiin.

N T A M O 2 0 2 1

ISBN 978-952-215-773-7

TÄMÄ YHDYSVALTALAISEN
PAUL HARDINGIN (s. 1967)
ESIKOISROMAANI VOITTI 2010
PULITZER-PALKINNON. SUOMENTAJA
VESA PYNTTÄRI KERTOO KÄÄNNÖKSEN
JÄLKISANOISSA TEOKSEN JA TEKIJÄN TAUSTAT.